

Ozvezdje Trikotnik

Napisano samo zaradi zanimivosti, za katero jih veliko ne ve.

Na zvezdnem nebu lahko izberemo poljubne tri zvezde in jih oblikujemo v različne nebesne trikotnike. Ampak kar tako, na pamet ali na slepo izbrani nebesni trikotniki nimajo nobene praktične vrednosti. Pomen pridobijo šele, če jih lahko na kak način uporabimo, recimo pri orientaciji na zvezdnem nebu. Takšni so na primer veliki zimski, veliki spomladanski in veliki poletno-jesenski nebesni trikotnik.

Na nebu pa leži tudi ozvezdje *Trikotnik*, ki sicer ni povezano z orientacijo. Tja so ga postavili astronomi in je le eno od 88 uradno priznanih in sedaj veljavnih imen ozvezdij. Ima tudi svojo mitološko zgodbo, čeprav skrajno skromno. A jo bom tu poskušal nekoliko poboljšati.

Ozvezdje Trikotnik je majhno. Vsebuje nekaj šibkih zvezd, večinoma pa ga prikazujejo oz. označujejo s tremi svetlejšimi, s prostimi očmi še kar dobro vidnimi zvezdami. Te oblikujejo trikotnik, kot v grškem alfabetu izgleda velika črka D, torej kakor delta Δ . To črko so včasih poznali kot Deltotum.

Ozvezdje Trikotnik (Triangulum) pod Andromedo, pri nas dobro vidno zvečer vso jesen; M 31 – galaksija v Andromedi, M 33 – galaksija v Trikotniku.

Na nebo pripeti trikotnik naj bi mitološko predstavljal Nilovo delto. Nekateri pa menijo, da je tam postavljen otok Sicilija, ki je trikotne oblike. Med zvezde naj bi ga postavili bogovi na željo in čast boginje poljedelstva in rasti, Demetre. Sicilija je bila namreč dežela, ki jo je Demetra zelo cenila zaradi kakovostnih pridelkov in tudi zaradi številnih svetišč, ki so jih tam ljudje postavili nji na čast.

Ko sta se nekoč boginja lepote in ljubezni Afrodita ter njen sin Eros sprehajala ob rečnem bregu, se je pred njima nenadoma pojavil Tifon, kot gora velik pošastni stoglavi zmaj s kačjim repom. Iz njih je bruhal goreče plamene. Kamor je stopil, so tla pod njim zagorela, voda zakipela in gosti oblaki temnega črnega dima so se valili okrog njega.

Kadar se je ta pošast pojavila na kopnem, so se je prestrašili celo olimpski bogovi. Zbegani so bežali z gore Olimp. Da bi se rešili, so se spreminjali v različne živali. Tudi Afrodita in Eros. Da bi ušla groznemu Tifonu, sta se spremenila v ribi. Potopila sta se globoko v reko, kamor ju Tifon, ki je lahko živel le v žgočih plamenih ognja, ne pa v vodi, ni mogel slediti. Tako sta se rešila.

Trikotnik, stisnjen med samimi znanimi mitološkimi bitji na zvezdnem nebu; njegova mitološka zgodba je res zelo klavrna in skoraj ne sodi na ta del neba. A tja so ga postavili in mora vztrajati.

Kmalu po srečanju z Afrodito in Erosom je orjak Tifon dvignil upor velikanov in drugih zmajev proti vladarju bogov, Zevsu. Upor je trajal celih deset let. Tifon je bil edini upornik, ki je preživel. Dolgo časa se je še nadalje upiral. Klonil je šele po strahovitem boju. Zevs je nanj izstrelil svoje najmočnejše strele, ki so ga povsem zbile v morske globine. Tam se ni mogel več braniti in Tifona so bogovi zajeli. Z debelimi vrvmi so ga močno zvezali. Da bi se ga za vedno znebili, so ga še globlje potonili v morje in nanj vrgli velik trikotni otok - Sicilijo. Na glave so mu postavili tri tisoč metrov visok hrib Etno.

Ognjeni zublji, ki od časa do časa še švignejo iz slavnega italijanskega ognjenika na Siciliji, naj bi predstavljali silno Tifonovo ognjeno sapo. Ker je zvezan, naj bi zaradi tega Tifon še dandanes sikal in bruhal svojo jezo (lavo) v vesolje.

Tako je Tifon mitološko povezan s Sicilijo, Sicilija povezana z ognjenikom Etno, ognjenik pa s Trikotnikom na zvezdnem nebu.

Zgodbo bi lahko predstavili še drugače, povedali bolje. Poskusite jo napisati vi. Vrata v nepopisno bogato nebesno mitologijo so vam na stežaj odprta.

Kranj, 24. november 2017

Majo Prosen